

Nr 22.

Ankom till Riksdagens kansli den 15 mars 1911 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om lindring i värnplikten för den, af hvars arbetsförtjänst hans hustru och barn äro för sitt uppehälle beroende.

Uti en inom Andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 38, har herr *A. P. Gustafsson* i Sjögesta anfört följande:

»I värnpliktslagen af den 14 juni 1901 kap. III om uppskof med inskrifning till nästkommande års tjänstgöring, så ock om frikallelse från inskrifning, stadgas i § 16 mom. 1, att uppskof med inskrifning till nästföljande års inskrifningsförrättning kan meddelas värnpliktig, som af en eller annan, möjligen öfvergående anledning, såsom tillfällig sjukdom, försenad kroppsutveckling eller dylikt, befinnes till tjänstgöring oförmögen eller olämplig; och i samma § mom. 2, att sådant uppskof kan ock medgifvas ende arbetsföre sonen, sonsonen eller dottersonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka eller ogift kvinna, ende arbetsföre fostersonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller fostermoder, äfvensom ende arbetsföre brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra föräldralösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar, fosterföräldrar eller syskon äro af hans arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende; samt ytterligare i mom. 3, att förefinnes anledning till befrielse enligt denna paragraf ännu vid inskrifningsförrättningen det år, under hvilket den värnpliktige fyller 24 år, frikallas han från värnpliktens fullgörande i beväringen under fredstid.

Af förestående i värnpliktslagen gällande bestämmelser framgår att

värnpliktig, som har anhöriga att med förtjänsten af sitt arbete försörja skall kunna med inskrifning till vapenöfning dels erhålla uppskof och dels, under vissa förhållanden, därifrån befrias. Bland i lagen uppgifna anhöriga såsom orsak till lindring i värnplikten förekommer ej den värnpliktige tillhöriga hustru och barn; att så icke är förhållandet torde bero på antagandet att värnpliktig under de år, då han är underkastad skyldighet till inskrifning för vapenöfning, merendels icke har bildat familj och sålunda ej har hustru och barn. Men sådana fall förekomma, då vederbörande inskrifningsförrättare finna än mera ömmande skäl till lindring i värnpliktens fullgörande för gift medellös värnpliktig, som har hustru och barn att genom sitt arbete försörja, än den som har åtagit sig fjärmare anhörigas försörjning.

Jag föranledes till denna framställning närmast med anledning af att till inskrifningsrevisionen i Örebro förlidet år gjorde en värnpliktig ansökan om bekommande af den lindring, som 16 § i värnpliktslagen förmåler, under anförande såsom orsak att han hade hustru och små barn att försörja. Med ansökan följde vederbörliga intyg, utvisande att om denne värnpliktige skulle uttagas till vapenöfning och hans hustru och barn sålunda undandragas det bidrag till uppehälle, som genom den värnpliktige mannens arbetsförtjänst vore dem beredd, så återstode ingenting annat än att fattigvårdsstyrelsen under tiden finge ombesörja hustruns och barnens underhåll. Inskrifningsrevisionens ledamöter voro ense att om lagen det tillstodde, skulle en sådan som den här ifrågavarande familjeförsörjaren erhålla lindring framför den, som har någon af de i lagen uppräknade anhöriga att försörja.

På grund af hvad här anförts, får jag vördsamt föreslå, det Riksdagen måtte besluta sådan ändring i värnpliktslagen af den 14 juni 1901, att värnpliktig, som har hustru och barn eller från äktenskap moderlösa barn, hvilka för sitt uppehälle äro beroende af den värnpliktiges arbetsförtjänst, må kunna erhålla samma lindring som 16 paragrafen tillerkänner värnpliktig, hvilken har andra anhöriga att försörja.»

*Utskottets
yttrande.*

Genom beslut den 25 juni 1909 har Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för landtförsvarsdepartementet att efter samråd med cheferna för sjöförsvars- och ecklesiastikdepartementen tillkalla sakkunniga för att inom förstnämnda departement biträda med verkställande af utredning och utarbe-

tande af förslag till bestämmelser i syfte bland annat att bereda medel-lösa familjeförsörjare, för hvilka värnpliktstjänstgöringen medförde olägen-het, bättre tillfälle än som för närvarande är dem tillförsäkradt att utan hinder af nämnda tjänstgöring sörja för de sinas uppehälle. Enligt hvad utskottet inhämtat, är slutligt förslag från de sakkunniga att inom närmaste framtiden förvänta. Ehuru utskottet beaktar det behjärtansvärda i motionens syftemål, hemställer därför utskottet,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon Riks-dagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1911.

På lagutskottets vägnar:

ERNST HÅKANSON.

Herrar af *Ekenstam, Bergendahl, Gezelius, Pettersson* i Södertälge, *Lindhagen* och *Olsson* i Broberg hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.